

Zpráva o realizaci projektů podprogramu VISK 7 v r. 2009

Počet podaných projektů 27

Počet schválených projektů 27

Finanční požadavky předložených projektů 8 091 000 Kč

Finanční prostředky schválených projektů 5 559 000 Kč

Počet reformátovaných stran dokumentů 517 541

V r. 2009 bylo podáno celkem 27 projektů 26 institucí. Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě podala dva projekty. Dodatečně byl schválen ještě projekt Mendelovy univerzity v Brně. Celková finanční hodnota projektů byla více než 8 mil. Kč, mezi projekty bylo rozděleno cca 5,5 mil. Kč.

Všechny podané projekty byly schváleny, ale většina byla výrazně redukována. V žádostech o dotaci se nevyskytovaly požadavky, které by neodpovídaly profilu programu VISK 7. V r. 2009 bylo reformátováno částečně nebo úplně 49 periodických titulů a mnoho desítek svazků monografií. Dotaci získaly knihovny a instituce různých typů. Kromě většiny krajských vědeckých knihoven, to byly zejména muzea a muzejní knihovny, které reformátovaly krajská nebo oborová periodika jako např. tři architektonické tituly z první poloviny 20. stol. v Knihovně UPM, nebo zahraniční bohemika Knihovny Národního muzea (Milwaukie Flugblätter, Slávie). Velký význam má projekt Vojenského historického ústavu, v rámci kterého se mikrofilmovaly a digitalizovaly tituly, které jsou nesmírně ceněny a vyhledávány odborníky z oblasti historie vojenství, armád a válečných konfliktů, zejména Verlustliste což je seznam padlých vojáků v době 1. světové války. Významné jsou i projekty vysokých škol např. VŠE, která průběžně zpracovává Zlatý fond českého ekonomického myšlení nebo Mendelovy univerzity, která se specializuje na historickou zahradnickou literaturu.

Realizace projektů se může opírat o již prověřenou a dlouhodobě využívanou standardizaci procesu a vhodné SW nástroje. Zejména Registr digitalizace, který již obsahuje záznamy o většině digitalizovaných dokumentů v rámci veřejných knihoven ČR, se stává důležitým nástrojem koordinace této činnosti. Zvláště v prostředí masové digitalizace již nelze spoléhat na jiné nástroje.

Důležitým rysem, který ovlivňoval digitalizaci knihovnických dokumentů, bylo zapojení dalších digitalizačních pracovišť, provozovaných knihovnami. Díky propracované standardizaci a zvládnuté kooperaci institucí se vytváří poměrně homogenní prostředí pro uživatele. Velkou roli v tom hraje i další šíření Systému Kramerius, který používá čím dál víc institucí.

Další důležitou roli hraje zapojení našich institucí do mezinárodních projektů. V r. 2009 bylo možné digitalizaci části titulu Tagesbote, který reformátuje MZK hradit z prostředků projektu DiFMOE (Digitale Forum Mittel- und Osteuropa (Mnichov). Z prostředků projektu TEL+ bylo zase možné hradit část OCR a to nejen pro NK ČR. Díky našim aktivitám se našim institucím otevírají možnosti další mezinárodní spolupráce např. při vývoji Registru digitalizace jako nástroje evidence digitalizovaných dokumentů pro středoevropské země. K dalším zajímavým evropským projektům patří IMPACT (Improving Access to Text) na kterém již spolupracuje Národní knihovna a Ústav pro český jazykový korpus. Výsledkem těchto aktivit by mělo být zlepšení rozpoznávání historických tištěných textů pomocí nástroje FineReader. Na středoevropské země je zaměřen také projekt DiFMOE, který se věnuje digitalizaci německy tištěných periodik.

Záběr programu VISK 7 se rozšiřuje o některé důležité nebohemikální dokumenty, které mají úzký vztah k našemu prostředí. Jedná se např. obsahová bohemika jako v případě periodika *Verlustliste*, což je seznam padlých vojáků v 1. světové válce. Velká část z nich samozřejmě pochází z Čech a Moravy. Trochu jiný příklad jsou monografie s odbornou zahradnickou tematikou, které digitalizuje Mendlova univerzita. Tato literatura u nás téměř zcela chyběla a historické zahrady se na našem území budovaly na základě znalostí uvedených v dobové monografické zahraniční literatuře.

Program VISK 7 se stal základním nástrojem pro záchranu významných dokumentů 19. a 20. stol., které tvoří nedílnou součást našeho národního kulturního dědictví. Program by měl být financován i nadále, i přesto, že budou realizovány rozsáhlé digitalizační projekty financované ze strukturálních fondů. Bude jedinou možností jak financovat ochranné reformátování pro ty instituce, které nebudou mít přístup k evropským finančním prostředkům. Současně vidíme jako velmi potřebné koordinovat ochranné reformátování s dalšími činnostmi jako je ukládání poškozených svazků v ochranných obalech, velmi často by ale bylo třeba provést odkyselení, příp. další konzervační ošetření. Podobně propojené jsou především velké evropské digitalizační projekty¹.

J. Polišenský
12. 3. 2010

¹ <http://www.metamorfoze.nl/en/methodiek/index.html>